

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»
Факультет педагогічний
Кафедра практичної психології

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРАКТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ
(вибіркова навчальна дисципліна)

підготовки здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
(вказати рівень вищої освіти)

232 Соціальне забезпечення
(шифр і назва спеціальності)

Соціальне забезпечення
(назва освітньої програми)
мова навчання українська

Слов'янськ – 2021 р.

Розробники:

Панасенко Елліна Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології

Рецензенти:

Мамічева О.В. – доктор психологічних наук, професор, декан факультету спеціальної освіти ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Березка С.В. – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри практичної психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Силабус розглянуто і схвалено на засіданні кафедри практичної психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Протокол № __1__ від «27» серпня 2021 р.

Завідувач кафедри _____ Панасенко Е.А.

(ПІБ)

Затверджено та рекомендовано до впровадження
вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

«30» серпня 2021 р.

протокол № 1

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРАКТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Назва

Кількість кредитів	6
Рік підготовки, семестр	4 7,8
Компонент освітньої програми	вибірковий
Викладач	Панасенко Е.А. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології
Контактна інформація	ellinapanasenko@ukr.net
Консультації	Кожний вівторок, 14.30 – 15.30.
Анотація навчальної дисципліни	<p><i>Об'єкт вивчення</i> – процес підготовки майбутніх практичних психологів до фахової діяльності у закладах освіти.</p> <p><i>Предмет вивчення</i> – теорія та практика надання фахової психологічної допомоги різним категоріям клієнтів у закладах освіти.</p> <p>Навчальна дисципліна спрямована на вивчення змісту, форм й методів діяльності практичного психолога закладу освіти та формування особистості практичного психолога, розкриття основних наукових концепцій, понять, методів та технологій практичної психології, надбання компетентностей, що максимально сприяють усвідомленню досконалого професійного становлення майбутнього фахівця.</p>
Опис навчальної дисципліни	<p><i>Мета навчальної дисципліни:</i> формування у здобувачів вищої освіти цілісного уявлення про практичну психологію як сферу професійної діяльності, основні види діяльності та зміст роботи психолога в дошкільних, загальноосвітніх закладах.</p> <p><i>Очікувані результати навчання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -використовувати усну та письмову комунікацію українською мовою для здійснення професійної діяльності; -діяти самостійно та автономно в процесі професійної роботи; -виконувати професійні завдання у складі мультидисциплінарних команд фахівців; -ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та прояви соціально-економічних, соціально-психологічних, соціально-педагогічних проблем у різних категорій населення;

	<p>-застосовувати методи збору інформації: аналіз документів, опитування та спостереження;</p> <p>-здійснювати консультативну та профорієнтаційну роботу на засадах психологічної науки;</p> <p>-здійснювати психокорекційну та психотерапевтичну роботу з різними категоріями населення.</p> <p><i>Матеріали та ресурси:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Дистанційний курс «Практична психологія в закладах освіти» http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/course/view.php?id=2334 ✓ мультимедійна апаратура, екран, проектор; ✓ бібліотечні фонди; ✓ література: <ol style="list-style-type: none"> 1. Андрушко Я. С. Психокорекція: навч.-метод. Посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2017. 212 с. 2. Дуткевич, Т. В. Теорія і практика розвивально-корекційної роботи психолога: навч. посіб. Київ : КНТ, 2017. 265 с 3. Дуткевич Т. В., Савицька О.В. Практична психологія: Вступ до спеціальності. 2-ге вид. Навч. посіб. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://194.44.152.155/elib/local/sk756067.pdf 4. Енциклопедія практичної психології. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://psychologis.com.ua/ 5. Марінушкіна О. Є. Порадник практичного психолога. Електронний ресурс]. Режим доступу: https://cutt.ly/YTvtIbj 6. Опанасенко Л.А. Основи психологічного консультування: у схемах і таблицях. Миколаїв : Іліон, 2019. 134 с. 7. Основи практичної психології / за ред. В.Г.Панка. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://cutt.ly/iTvtDcM 8. Практична психологія дошкільна. Курс лекцій : навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів / Е.А. Панасенко. – Краматорськ : Видавництво ЦТРІ-«Друкарський дім», 2018. 418 с. 9. Психологічна служба в закладах освіти: практикум : навч.-метод. посібник / укл. Е. Панасенко, С. Березка. Краматорськ: Видавництво ЦТРІ-«Друкарський дім», 2021. Част. 1, 400 с. <p>Психологічна допомога дитині у психотравмуючій ситуації. Методичний посібник. / Уклад. : Г.Б.Растроста. Суми. НВВ КЗ СОІППО : 2018. 64 с.</p>
<p>Теми</p>	<p>Програма навчальної дисципліни містить такі теми:</p> <p>Тема 1. Психологічна служба в системі освіти в Україні.</p> <p>Тема 2. Законодавчі акти України про соціально-психологічну службу.</p> <p>Тема 3. Характеристика професії практичного психолога. Особистість практичного психолога закладу освіти.</p> <p>Тема 4. Кабінет практичного психолога в освітніх організаціях.</p> <p>Тема 5. Особливості психодіагностичної роботи в закладах освіти.</p>

- Тема 6. Особливості психокорекції в закладах освіти.
- Тема 7. Особливості психотерапевтичних методів практичного психолога закладів освіти.
- Тема 8. Особливості консультативної діяльності практичного психолога закладів освіти.
- Тема 9. Психологічна профілактика та психологічна просвіта як види діяльності практичного психолога закладу освіти.
- Тема 10. Специфіка психологічного супроводу адаптації дітей до умов закладу дошкільної освіти.
- Тема 11. Психологічний супровід розвитку пізнавальних психічних процесів у дошкільників.
- Тема 12. Психологічна готовність дошкільника до навчання в школі.
- Тема 13. Психологічний супровід дошкільників із проблемами в поведінці.
- Тема 14. Розвиток та психокорекція емоційної сфери дошкільників.
- Тема 15. Робота практичного психолога з дошкільниками: дитячі страхи і способи їх корекції.
- Тема 16. Особливості роботи практичного психолога в закладі освіти.
- Тема 17. Ділова документація практичного психолога закладу освіти.
- Тема 18. Психологічний інструментарій для забезпечення розвитку пізнавальних процесів дітей на різних етапах дошкільного дитинства.
- Тема 19. Психологічний супровід підготовки дитини до шкільного навчання.
- Тема 20. Робота практичного психолога з дошкільниками «групи ризику».
- Тема 21. Психологічний супровід розвитку емоційно-вольової сфери дошкільників.
- Тема 22. Психологічний супровід дошкільників у станах страхів.
- Тема 23. Психологічний супровід обдарованої дитини у ЗДО.
- Тема 24. Портфоліо практичного психолога закладу дошкільної освіти.
- Тема 25. Психологічний супровід першокласників у ЗОШ.
- Тема 26. Профілактика та корекція стресових розладів в учнів ЗОШ.
- Тема 27. Робота практичного психолога з учнями з адиктивною поведінкою.
- Тема 28. Психологічний супровід та профілактика насильницьких та агресивних форм поведінки серед учнівської молоді.
- Тема 29. Інклюзивно-ресурсний центр як заклад психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами.
- Тема 30. Система психологічної профілактики та корекції

	<p>суїцидальної поведінки школярів.</p> <p>Тема 31. Психологічний супровід старшокласників.</p> <p>Тема 32. Психологічна допомога вимушеним переселенцям та постраждалим від військового конфлікту.</p> <p>Тема 33. Портфоліо практичного психолога закладу загальної середньої освіти.</p>
<p>Методичні поради для викладачів «Як навчати?»</p>	<p><i>Методи навчання за джерелом передачі і сприймання інформації:</i> словесні, наочні, практичні.</p> <p><i>Методи навчання за характером логіки пізнання:</i> аналітичний, індуктивний, дедуктивний, традуктивний.</p> <p><i>Методи навчання за рівнем самостійності розумової діяльності:</i> проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.</p> <p><i>Методи активні:</i> диспут, дискусія, мозкова атака, аналіз психологічних ідей, теорій та концепцій, кейси, творчі завдання, навчальні проєкти.</p>
<p>Методичні поради для здобувачів «Як навчатися?»</p>	<p><i>Види роботи здобувачів</i> (доповіді, презентації, діагностичні мінімуми, корекційно-розвиткові програми, кейси, проєкти).</p>
<p>Оцінювання</p>	<p><i>Види, методи та форми контролю.</i></p> <p><u>Види:</u> поточний контроль, підсумковий контроль, семестровий контроль (іспит).</p> <p><u>Методи:</u> перевірка самостійної роботи, усне опитування.</p> <p><u>Форми:</u> індивідуальна та фронтальна перевірка</p> <p>Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни «Практична психологія в закладах освіти» здійснюється під час проведення навчальних занять (лекції, практичні заняття) та самостійної роботи.</p> <p>Оцінювання під час проведення лекційних, практичних занять є складовою поточного контролю, який має на меті перевірку знань студентів з окремих тем та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи.</p> <p>Об'єктами поточного контролю є:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ відвідування і робота на лекції – 1 бал; ✓ усна відповідь та виконання практичних завдань на занятті – 6 (10) балів (відповідно для 7 та 8 семестрів). <p><i>Відповідь на практичному занятті оцінюється за наступними критеріями:</i></p> <p>5-6 (8-10) балів – здобувач у повному обсязі опрацював програмний матеріал, основну і додаткову літературу, має глибокі й міцні знання, упевнено оперує набутими знаннями у вирішенні завдань, робить аргументовані висновки, може вільно висловлювати власні судження і переконувати інших, здатний презентувати власне розуміння питання.</p>

3-4 (4-7) бали – здобувач володіє навчальним матеріалом, формулює нескладні висновки, може узагальнювати набуті знання і частково застосовувати їх у вирішенні завдань, аргументація на достатньому рівні.

1-2 (1-3) бали – здобувач вищої освіти загалом самостійно відтворює програмний матеріал, може дати стисло характеристику питання, але у викладеному матеріалі є істотні прогалини, є певні неточності як у відтворенні матеріалу, так і у висновках, аргументація низька, використання набутих знань у вирішенні завдань на низькому рівні.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти оцінюється у 31 б. та 65 б. (відповідно для 7 та 8 семестрів).

Умовою допуску до складання іспиту є накопичення здобувачем протягом навчального семестру не менше 60 балів. Максимальна кількість балів – 100.

Здобувачі вищої освіти, які за поточним оцінюванням у семестрі мають результат навчання з дисципліни 60 балів і вище, можуть, за бажанням, бути:

- ✓ звільнені від складання іспиту й отримати в результаті оцінювання 60-80 балів, що відповідають кількості балів поточного оцінювання з навчальної дисципліни;
- ✓ звільнені від складання іспиту й отримати в результаті оцінювання 81-100 балів, що відповідають кількості балів поточного оцінювання з навчальної дисципліни, за відсутності пропусків занять з усіх предметів семестру без поважних причин (до 10%), але за обов'язкового надання в деканат виконаних самостійних завдань з відповідної дисципліни;
- ✓ допущені до складання іспиту.

Здобувач вищої освіти може підвищити оцінку, яку він отримав за результатами роботи в семестрі, під час складання іспиту в період сесії. Якщо здобувач вищої освіти на іспиті отримав оцінку нижчу, ніж за результатами роботи в семестрі, у відомість обліку успішності виставляється підсумкова оцінка за результатами роботи в семестрі. Іспит проводиться у письмовій формі.

Розподіл балів із дисципліни

Розподіл балів, що приєвоюється здобувачам, із розподілом за темами за результатами поточного контролю

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	Денна форма 7 сем.	Денна форма 8 сем.	Денна форма 7 сем.	Денна форма 8 сем.	Денна форма 7 сем.	Денна форма 8 сем.
Т 1	1	-	-	-	-	-
Т 2	1	-	-	-	-	-

T 3	1	-	-	-	-	-
T 4	1	-	-	-	-	-
T 5	1	-	-	-	-	-
T 6	1	-	-	-	-	-
T 7	1	-	-	-	-	-
T 8	1	-	-	-	-	-
T 9	1	-	-	-	-	-
T 10	1	-	-	-	-	-
T 11	1	-	-	-	-	-
T 12	1	-	-	-	-	-
T 13	1	-	-	-	-	-
T 14	1	-	-	-	-	-
T 15	1	-	-	-	-	-
T 16	-	-	12	-	-	-
T 17	-	-	6	-	-	-
T 18	-	-	6	-	-	-
T 19	-	-	6	-	-	-
T 20	-	-	6	-	-	-
T 21	-	-	6	-	-	-
T 22	-	-	6	-	-	-
T 23	-	-	6	-	-	-
T 24	-	-	-	-	31	-
Разом	15	-	54	-	31	-
T 25	-	1	-	-	-	-
T 26	-	1	-	-	-	-
T 27	-	1	-	-	-	-
T 28	-	1	-	-	-	-
T 29	-	1	-	-	-	-
T 30	-	-	-	10	-	-
T 31	-	-	-	10	-	-
T 32	-	-	-	10	-	-
T 33	-	-	-	-	-	65
Разом	-	5	-	30	-	65

Оцінювання на іспиті відбувається за такими критеріями.
Здобувач вищої освіти отримує оцінку:

Відмінно (90-100 б.) – здобувач вищої освіти ґрунтовно, повно та послідовно викладає навчально-науковий матеріал, володіє методами дослідження, уміє виділити теоретичне і фактичне в матеріалі; виявляє повне розуміння матеріалу, обізнаний з теоретичними підходами і концепціями, логічно і послідовно обґрунтовує свої думки; глибоко розкриває суть питання, застосовує теоретичні знання для аналізу психолого-педагогічних явищ, наводить з власного психолого-педагогічного досвіду.

Добре (75-89 б.) – здобувач вищої освіти виявляє достатні знання і

розуміння основних положень з навчальних дисциплін, але допускає незначні неточності; у відповіді є поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу і незначні порушення норм літературної мови. Здобувач уміє зіставляти та узагальнювати засвоєний матеріал, робить власні висновки, виявляє евристичний інтерес.

Задовільно (60-74 б.) – здобувач вищої освіти виявляє знання і розуміння основних положень з навчальних дисциплін, але допускає значні помилки у викладі матеріалу, які свідчать про недостатньо глибоке засвоєння теоретичних понять формування практичних фахових компетентностей; володіє матеріалом на репродуктивному рівні, демонструє початкові вміння; допускає помилки граматичному та стилістичному оформленні роботи; здобувач частково розкриває питання.

Незадовільно (26-59 б.) – здобувач вищої освіти не здатний продемонструвати розуміння основних понять навчальної дисципліни; демонструє низький рівень виявляє поверхові знання навчальних програм навчальних дисциплін; не вміє виділити теоретичний і фактичний матеріал; непослідовно і невпевнено відповідає на запитання; допускає грубі порушення норм української літературної мови.

Політика щодо дедлайнів та перескладань, академічної доброчесності, відвідування: перескладання та повторне вивчення дисципліни здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в ДДПУ (<http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/025.pdf>)

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни. Якщо здобувач вищої освіти був відсутній на заняттях з будь-якої причини, він відпрацьовує навчальні питання та завдання в часи самостійної підготовки та у встановлені викладачем терміни обов'язково звітує про опанування навчального матеріалу.

Дотримання академічної доброчесності.

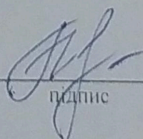
Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками передбачає:

- ✓ посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- ✓ дотримання норм законодавства про авторське право;
- ✓ надання достовірної інформації про результати досліджень та

	<p>власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти. <p>Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей); ✓ посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; ✓ дотримання норм законодавства про авторське право; ✓ надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності. <p>За порушення академічної доброчесності учасники освітнього процесу закладу вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності.</p> <p>Нормативно-правове забезпечення: Положення про академічну доброчесність педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів у "ДДПУ" http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/012.pdf</p>
<p>Переваги вивчення навчальної дисципліни «Бонус вивчення»</p>	<p>Вивчення навчальної дисципліни дозволить здобувачу вищої освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування завдань спеціальності; ✓ аналізувати психічні властивості і стани, характеризувати психічні процеси, різні види діяльності індивідів у групі; ✓ здійснювати роботу з психологічної профілактики, запобігання можливих відхилень у психічному розвитку та становленні особистості людини, міжособистісних стосунків, запобігання конфліктів; ✓ застосовувати знання і розуміння для ідентифікації, формулювання і розв'язання завдань зі спеціальності, використовуючи відомі методи; ✓ використовувати відповідні експериментальні дослідження та застосовувати дослідницькі навички за професійною тематикою; ✓ виявляти унікальність й особливу роль становлення особистості на різних вікових етапах, мотиви її поведінки, внутрішні інстанції.

Панасенко Е.А.
 докт. пед. наук, професор

 підпис